

Brüssel, 10. märts 2026
(OR. en)

6595/26
ADD 1

LIMITE

CORLX 188
CFSP/PESC 266
RELEX 251
CONOP 5

MÄRKUS

Teema: NÕUKOGU OTSUS, millega toetatakse Aafrika suutlikkuse suurendamist miinivaba Aafrika saavutamiseks – lisa

---

LISA

PROJEKTIDOKUMENT

Töö miinivaba Aafrika nimel: Aafrika suutlikkuse suurendamine, et kõrvaldada jalaväemiinide poolt rahule, julgeolekule ja arengule põhjustatud ohud

Taust ja põhjendused

Rahvusvaheline üldsus on vastuseks rahvusvahelise koostöö ja abi taotlustele eraldanud miljardeid dollareid, et toetada riike jalaväevastaste miinide keelustamise konventsioonist (Ottawa konventsioon) tulenevate kohustuste täitmisel. See toetus on võimaldanud puhastada suuri mineeritud maa-alasid ja hävitada suures koguses jalaväevastaseid miine ebakindlates, väikese võimekusega ja konfliktidest mõjutatud piirkondades. Need jõupingutused on kõrvaldanud ohud tsiviilelanike heaolule, vähendanud nende relvade kõrget hinda, mida makstakse inimeludega, ning pannud aluse rahule, julgeolekule ja kestlikule arengule.

Hoolimata kõigist ülemaailmsetest jõupingutustest ei ole 32 Ottawa konventsiooni osalisriiki täitnud artikli 5 kohaseid hävitamise lõpuleviimise kohustusi. Osalisriikide viienda läbivaatamiskonverentsi eel märkisid peamised sidusrühmad, et täitmata on paljude osalisriikide vajadused, kes olid esitanud artikli 5 alusel pikendamistaotlused jalaväemiinide hävitamise lõpuleviimiseks oma riigis.⁶ Enamik kahepoolse lepingu alusel rahastamist pakkuvaid riike suunab oma jõupingutused arusaadavalt nendele osalisriikidele, kus selliste relvade põhjustatud ohud ja inimkannatused on kõige teravamad. Paljudes teistes osalisriikides on miinidega saastumise tase suhteliselt madal või keskmine ning neil on olnud raskusi, et tagada piisav riiklik või rahvusvaheline rahastamine uuringute ja demineerimistegevuse läbiviimiseks. Selliste juhtude jaoks sisaldab Siēm Réabi – Ângkôri tegevuskava (SRAAP) 2025–2029 sätet, mille kohaselt uuritakse vabatahtliku usaldusfondi loomise teostatavust, et toetada mõjutatud osalisriike, kellel on raskusi rahvusvahelise abi saamisega, et konventsiooni artikli 5 kohaselt täita oma õiguslikud ja tähtajalised kohustused.⁷

33 osalisriigi seas, kellel on artikli 5 kohased kohustused täitmata, on 16 Aafrika riiki.⁸ Üheksa Aafrika riiki on oma artikli 5 kohaste kohustuste täitmiseks esitanud üksikasjaliku, kuluarvestusega ja mitmeaastase töökava.⁹ Viis riiki (Etioopia, Mauritaania, Niger, Senegal ja Tšaad) on aastatel 2019–2023 saanud miinivastase tegevuse jaoks kõige vähem rahalisi vahendeid ning üks riik (Guinea-Bissau) ei ole alates 2018. aastast rahalisi vahendeid saanud või on need olnud minimaalsed. Mõned neist riikidest on tegevusega lõpusirgel. Näiteks vajab aruande kohaselt Guinea-Bissau oma artikli 5 kohaste kohustuste täitmiseks veidi üle 7,5 miljoni USA dollari, Mauritaania 3,7 miljonit USA dollarit ja Senegal 8,9 miljonit USA dollarit.¹⁰

---

⁶ Vt näiteks jalaväevastaste miinide keelustamise konventsioon – pikendamise taotlemise protsess, komitee aruanne artikli 5 rakendamise kohta (2023), [21MSP-Committee-Art5-Extension-Request-Process.pdf](#).

⁷ SIEM Reap-Angkori tegevuskava 2025–2029, APLC/CONF/2024/15, punkt 14, lk 18, [5RC-Final-Report-en.pdf](#).

⁸ Nendeks osalisriikideks on Angola, Burkina Faso, Eritrea, Etioopia, Guinea-Bissau, Kongo Demokraatlik Vabariik, Lõuna-Sudaan, Mali, Mauritaania, Nigeeria, Niger, Senegal, Somaalia, Sudaan, Tšaad ja Zimbabwe.

⁹ Konventsiooni rakendamise seis täitmata kohustustega osalisriikides, viies läbivaatamiskonverents, APLC/CONF/2024/12, 13. november 2024, [APLC/CONF/2024/1](#).

¹⁰ Maamiinide seire 2024. aasta aruanne „International Campaign to Ban Landmines“, Genf: ICBL-CMC, november 2024, [Landmine-Monitor-2024-Final-Web.pdf](#); ja maamiinide seire 2025. aasta aruanne, Genf: ICBL-CMC, detsember 2025, [Landmine-Monitor-2025-Final-Online.pdf](#).

Kavandatud meetme eesmärk on võimaldada Aafrika osalisriikidel täita oma artikli 5 kohased täitmata kohustused ja demonstreerida, et miinivastane tegevus päästab jätkuvalt elusid ja võimaldab kestlikku arengut. Aafrika on seega kontinent, kus EL ja selle liikmesriigid saavad keskenduda uuenduslike lähenemisviiside toetamisele, et aidata meie partneritel saavutada meie ühine eesmärk – miinivaba maailm.¹¹ Meetme otstarve ja eesmärgid on tihedas kooskõlas ÜRO Desarmeerimisuuringute Instituudile (UNIDIR) liikmesriikidelt saadud volitustega¹² ning UNIDIRi tavarelvastuse ja laskemoona programmi (CAAP) teadustrateegiaga. UNIDIRi CAAP rakendab meetet tihedas koostöös Ottawa konventsiooni rakendamise toetusüksusega (APMBC-ISU) ning koordineerides tegevust miine käsitleva nõuanderühma (MAG) ja muude asjaomaste sidusrühmadega.

1. Otstarve ja eesmärgid

Käesoleva algatuse ja meetme üldine otstarve ning sellele vastavad kaks omavahel seotud ja, nagu märgitud, UNIDIRi volitustega tihedalt kooskõlas olevat eesmärki on järgmised.

Üldine otstarve: toetada viit Aafrika riiki, kellele langeb osaks kõige vähem rahvusvahelist koostööd ja abi, et täita jalaväevastaste miinide keelustamise konventsiooni artikli 5 kohaseid kohustusi.

1. eesmärk: suurendada kuni viie Aafrika riigi suutlikkust täita oma Ottawa konventsiooni artikli 5 kohaseid kohustusi.

2. eesmärk: edendada ja toetada Aafrika riikide Ottawa konventsioonist tulenevate kohustuste täitmise suutlikkuse suurendamise alaste teadmiste ja kogemuste vahetamist.

2. Lähenemisviis: tulemused, toetusesaajad ja tegevused

---

¹¹ Jalaväevastaste miinide keelustamise konventsioon, viies läbivaatamiskonverents, Sièm Réab, 25.–29. november 2024, ELi avaldus rahvusvahelise koostöö ja abi kohta, [SRC-8ei-Coop-zz-org-European-Union.pdf](https://unidir.org/unidir-statute/).

¹² Vt UNIDIRi volitused: <https://unidir.org/unidir-statute/>. Vt ka UNIDIRi tegevus ja operatsioonid, ÜRO Peaassamblee esimene komitee, resolutsioon A/C.1/79/L.66, 17. oktoober 2024. Vt ka desarmeerimisküsimuste nõuandekogu ja UNIDIRi järelevalvenõukogu töö, peasekretäri aruanne, A/80/240, 23. juuli 2025, <https://unidir.org/wp-content/uploads/2025/08/UNIDIR-2025-ABDM-Report.pdf>.

Nende kahe omavahel seotud eesmärgi saavutamiseks sisaldab kavandatud meede kahte töopaketti (s.t tegevused, väljundid, oodatavad tulemused/tulemid). Meetme rõhuasetus ja peamine fookus on suurendada ja tugevdada kuni viie Aafrika riigi suutlikkust täita oma Ottawa konventsiooni artikli 5 kohaseid kohustusi (1. eesmärk) ja saada miinivabaks. Kogemuste süstemaatiline dokumenteerimine ja probleemide kaardistamine, tõhusad meetmed, tavad ja saadud õppetunnid annavad väärtuslikke ja kasulikke teadmisi. 2. eesmärgiga tagatakse, et neid teadmisi jagatakse, edendatakse ja vahetatakse teiste Ottawa konventsiooni osalisriikidega ja liikmesriikidega ning laiema rahvusvahelise üldsusega.

2.1. Suurendada kuni viie Aafrika riigi suutlikkust täita oma Ottawa konventsiooni artikli 5 kohaseid kohustusi

UNIDIR jälgib sooteadliku riikliku suutlikkuse suurendamise abi andmist kuni viiele Aafrika osalisriigile, kes on:

- märkinud, et nad on lähedal oma artikli 5 kohaste kohustuste täitmisele, ning
- kelle puhul on osalisriikide kohtumiste otsustega tähtaega pikendatud.

UNIDIR teeb Aafrika riikide suutlikkuse suurendamiseks tihedat koostööd APMBC-ISUga ja Aafrika partnerriikides asuvate ELi delegatsioonidega. Võttes arvesse toetust saavaid sihtriike ning nende pikendamistaotlustes ja -kavades kavandatud tegevuste liike, teeb UNIDIR koostööd sihtriikides juba tegutsevate või hiljuti tegutsenud ja kohapeal viibivate strateegilise valitsusvälise miinivastase tegevuse elluviijatega, s.t miine käsitleva nõuanderühmaga. See aitab tagada, et uuringute ja demineerimistegevusega seotud suutlikkuse suurendamine saab alata kiiresti, ilma et piiratud ressursse oleks vaja kasutada uue riigisisese kohaloleku korraldamiseks. Rõhuasetus on siin sellel, et võimaldada partnerriikidel võtta täielik riiklik vastutus jõupingutuste eest, mida nad teevad oma artikli 5 kohaste kohustuste kestlikuks täitmiseks.

2.1.1. Tulemused

- **Kuni kaks Aafrika riiki täidavad oma Ottawa konventsiooni artikli 5 kohased kohustused ja esitavad käesoleva meetme toetusel vabatahtliku deklaratsiooni demineerimise lõpuleviimise kohta.**
- **Veel kolm Aafrika riiki teevad edusamme Ottawa konventsiooni artikli 5 kohaste kohustuste täitmisel.**

- Asjakohane teave esitatakse **iga-aastastes Ottawa konventsiooni artikli 7 kohastes aruannetes** ja nende riikide artikli 5 komiteele esitatavates **pikendamistaotlustes**.

Edusammud on riigiti erinevad, sõltudes julgeolekuolukorrast (nt saastunud aladele juurdepääsust), omandiõigusest ja teiste antavast täiendavast abist. See võib tähendada, et ühel või mitmel Ottawa konventsiooni Aafrika osalisriigil on võimalik deklareerida artikli 5 kohaste kohustuste täitmist, samas kui teised suudavad vabastada maa-alasid ja kuulutada provintseid või piirkonnad miinivabaks, täita muid artikli 5 kohase tähtaja pikendamise ja riikliku kava vahe-eesmärke¹³ ning neil on usaldusväärsed ja kindlaksmääratud meetodid kohustuste täitmiseks¹⁴. Kõik meetme raames toetust saavad riigid on suurendanud riiklikku suutlikkust kestlikult täita ülejäänud artikli 5 kohased kohustused.

2.1.2. Toetusesaajad ja sihtriigid

Peamised toetusesaajad ja sihtriigid on viis Aafrika riiki, kes on esitanud pikendamistaotluses üksikasjaliku, kuluarvestusega ja mitmeaastase töökava oma Ottawa konventsiooni artikli 5 kohaste kohustuste täitmiseks, kuid on saanud vähe rahvusvahelist abi: **Guinea-Bissau, Lõuna-Sudaan, Mauritaania, Senegal ja Zimbabwe**. 2025. aasta oktoobri lõpus võttis UNIDIR nende potentsiaalsete toetusesaajatega ühendust, et neid sellest teavitada ja paluda neil väljendada huvi kavandatud meetme vastu.¹⁵ 2025. aasta detsembri lõpuks sai UNIDIR viis positiivset vastust.¹⁶ Lõplikud kasusaajad on rahvad, kogukonnad ja üksikisikud, sealhulgas naised ja mehed, tüdrukud ja poisid, kes kannatavad nendes riikides jalaväemiinide otsese ja kaudse negatiivse ja soolise mõju all.

Tuleb märkida, et sõltuvalt vajadusest ja ressursside olemasolust võidakse toetusesaajate ja sihtriikide loetellu lisada teisi Ottawa konventsiooni osalisriike Aafrikas. UNIDIR võib koostöös Euroopa välisteenistusega võtta ühendust teiste rahastajatega, et laiendada meetme geograafilist ulatust.

2.1.3. Tegevused ja väljundid

---

¹³ Vt <https://www.apminebanconvention.org/en/implementation/article-5/extension-requests>.

¹⁴ Vt näiteks „Pathways to Completion: Achieving A Common Goal Through Article 5 in Context“ („Kohustuste täitmise meetodid: artikli 5 kohase ühise üldeesmärgi saavutamine“), miine käsitlev nõuanderühm (MAG) (2024), https://maginternational.org/media/filer_public/9c/d1/9cd17054-fb51-461b-ba81-16d962828267/pathways_to_completion-4.pdf.

¹⁵ Pärast 15. oktoobril 2025 toimunud ELi massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja relvaekspordi tööühma koosolekut ning ELi välisteenistuse ettepanekul ja soovitusel saatis UNIDIR 2025. aasta oktoobri lõpus ametlikud kirjad.

¹⁶ Ametlikud vastuskirjad ja teatised on esitatud Euroopa välisteenistusele. UNIDIR on võtnud lisaks ühendust ka kuuenda riigiga, juhuks kui üks viiest peamisest sihtriigist ei soovi seda meetet kasutada.

Meetmega nähakse ette põhimeetmed, et suurendada suutlikkust kõigis sihtriikides ja toetust saavates riikides ning võimaldada neil täita oma Ottawa konventsiooni artikli 5 kohaseid kohustusi, ning (vabatahtlike) tegevuste ja toetuste „menüüd“ sõltuvalt toetusesaajate prioriteetidest ja olemasolevatest vahenditest.

Põhitegevused ja neile vastavad väljundid on järgmised.

- Korraldada koostöös APMBC-ISUga riiklikul tasandil **kohtumine**, et **vaadata ühiselt läbi** pikendamistaotlus ja riiklik kava, määrata kindlaks peamised prioriteedid ning uurida, kas kasulik võiks olla nn individuaalse lähenemisviisiga dialoog;
- võtta kasutusele **prioriseerimisvahend**, et riigi juhtimisel saavutada **tulemusi** individuaalse lähenemisviisi kujundamiseks ja/või rahvusvahelise toetuse taotluste jaoks, ning
- osaleda koostöös APMBC-ISUga **artikli 7 kohaste iga-aastaste aruannete** koostamises ja demineerimist käsitleva teabe esitamises (artikli 5 kohane iga-aastane ajakohastamine).

UNIDIR korraldab koostöös oma miinivastase operatiivtegevuse rakenduspartneri MAGiga ja oma tegevust APMBC-ISUga koordineerides ning konkreetses riigis asuva ELi delegatsiooniga koostööd tehes iga toetusesaaja toetamiseks esimese riigisisese ühiskohtumise riikliku miinivastase tegevuse asutusega. Sellel riigisisisel kohtumisel vaadatakse läbi artikli 5 kohane pikendamistaotlus ja tegevuskava, kasutatakse UNIDIRi prioriseerimisvahendit, et teha kindlaks peamised prioriteedid ja nende järjestus, ning uuritakse, kas edusammudele võiks kaasa aidata pealinnade tasandil toimuv dialoog selle riigi sidusrühmadega. Kohtumise ja UNIDIRi vahendi kasutamise peamine tulemus on prioriteetsete tegevuste kindlaksmääramine ja järjestamine osana artiklis 5 sätestatud kohustuste täitmise suunas liikumisest. See võib anda sisendi riigisisesele sidusrühmade dialoogile ja vajaduse korral muudele rahvusvahelise abi taotlustele.

Nende esialgsete ühiste läbivaatamiskoosolekute ja prioriseerimisvahendi kasutamise käigus saadud teavet kasutatakse ka käesoleva meetme raames avaldatavates teadusuuringutes ja toodetes, suurendades seeläbi sihtrühmade teadmisi ja teadlikkust (vt punkt 2.2.3).

Kontekstipõhiste tegevuste „menüü“ hõlmab järgmist:

- uuringud (st mittetehnilised ja tehnilised uuringud), sealhulgas „ohu kahtlusega“ ja „kinnitatud ohuga“ alade eristamine ja täpsustamine;
- mineeritud alade puhastamine, kasutades asjakohaseid meetodeid (nt käsitsi, mehaaniliselt või segameetodiga), ning edusammude kohta aru andmine;
- riiklike ametiasutuste suutlikkuse suurendamise meetmed järgmistes valdkondades:
  - **teabehaldus;**
  - **riiklike standardite läbivaatamine** ja **ajakohastamine**, kui see on asjakohane või vajalik, ning
  - **lõhkeaineohu alane koolitus** ja koostöö kogukonnaga, kui see on asjakohane.

Kõiki kontekstipõhiseid operatiivtegevusi rakendatakse, jälgitakse ja hinnatakse vastavalt ÜRO kinnitatud rahvusvahelistele miinivastase tegevuse normidele (IMAS).

UNIDIRi prioriseerimisvahendit kasutatakse selle meetme raames elluviidavate kontekstipõhiste tegevuste kindlaksmääramiseks, võttes arvesse järgmist:

- esitatud artikkel 5 kohased pikendamistaotlused ja osalisriikide kohtumisel tehtud otsused;
- üksikasjalikes kuluarvestusega riiklikes tegevuskavades kindlaks määratud prioriteedid;

- sihtriigi poolt üles näidatud isevastutuse tase ja määr;
- olemasolevad vahendid;
- hinnang võimalikule muule abile, mida riik on saanud või kavatses saada (teistelt rahastajatelt), ning
- tõenäosus, et meetmega toetatavad tegevused saavutavad tulemusi/edu.

Igal konkreetset juhul on tegevused kontekstipõhised ning neid saab laiendada või vähendada, et need vastaksid meetme ressursidele ja kestusele.

Kuigi operatiivtegevuste valiku määrab riiklik kontekst, näitavad UNIDIRi kogemused ja kättesaadav teave miinivastase operatiivtegevuse partneritelt Aafrikas, et selle meetme raames võiks ellu viia järgmised kaks kontekstipõhist meetmepaketti.

Näide 1. Operatiivtegevuste kogum, mida MAG viib ellu riigis, kus miinidega saastumise tase on madal, kuid tegutsemine keeruline, võiks hõlmata järgmist:

- **mittetehniliste uuringute** läbiviimine;
- **koolitus** ja personali suutlikkus, mis põhineb **tehnilistel uuringutel** ja **alade puhastamisel**;
- uuringu- ja puhastustegevus, mille tulemusel maa-ala loetakse puhastamist mittevajavaks või miinivabaks või puhastatakse, ning
- **riiklike normide läbivaatamine** ja **ajakohastamine**.

Eelistatakse maapiirkondi, kus maa puhastamine on võimaldanud riigil Ottawa konventsiooni artikli 5 kohaste kohustuste täitmisel otsustavalt edasi liikuda. Samuti eelistatakse tegevusi, mis kestlikult tugevdavad riiklike ametiasutuste kavandamis- ja aruandlussuutlikkust, sealhulgas teabehaldust, ning jääkriskide juhtimist.

Näide 2. Operatiivtegevuste kogum, mida MAG viib ellu riigis, kus miinidega saastunud ala on selgelt piiritletud, kuid saastumise tase kõrge, võiks hõlmata järgmist:

- **tehniliste uuringute** läbiviimine;
- **koolitus** ja personali suutlikkuse suurendamine, et tagada **tehniliste uuringute** läbiviimise ja **alade puhastamise** võimekus;
- asjakohaste manuaalsete ja tehniliste **vahendite kasutamine** ning
- sihipärased puhastustoimingud kinnitatud ohuga aladel.

Eelistatakse Ottawa konventsiooni artikli 5 rakendamisel tehtud edusammude tempo säilitamist, kogukonda ähvardavate riskide vähendamist ning kohustuste täitmise suunas liikumise säilitamist, täiendades samal ajal riikliku ametiasutuse ja teiste võimalike rahvusvaheliste partnerite käimasolevaid jõupingutusi.

2.2. Aafrika riikide Ottawa konventsioonist tulenevate kohustuste täitmise suutlikkuse suurendamise alaste teadmiste ja kogemuste vahetamise edendamine ja toetamine

UNIDIR teeb uuringuid ning kogub ja analüüsib koos oma partneritega teavet, sealhulgas andmeid probleemide, tulemuslike meetmete ja saadud kogemuste kohta, et võimaldada Aafrika osalisriikidel vähendada oma territooriumil jalaväemiinidest tulenevat ohtu, aitamaks saavutada 2. eesmärgi. Selle analüüsimisel uuritakse ka sooteadliku ja kaasava lähenemisviisi rakendamisel tekkinud võimalusi ja probleeme. UNIDIR loob sellise teabe ja andmete kogumiseks ning nende peamistele miinivastases tegevuses osalevatele sidusrühmadele ja laiemalt rahvusvahelisele üldsusele kättesaadavaks tegemiseks tugeva seire-, hindamis- ja õpperaamistiku. Seejuures pannakse rõhku sellele, et Aafrika riigid ja maailmajagu saaksid võtta vastutuse oma kohustuste täitmise eest ja pühenduda Aafrika miinivabaks muutmise töös sisalduvatele ühistele ülesannetele.

2.2.1. Tulemused

Esimene tulemus on **paremad teadmised praktilistest lähenemisviisidest**, mis võimaldavad Aafrika osalisriikidel vähendada oma territooriumil jalaväemiinidest tulenevat ohtu oma artiklis 5 sätestatud kohustuste täitmise kaudu. Teine tulemus on **suurem teadlikkus Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide rollist** Aafrika toetamisel jalaväemiinide mõjust vabanemise püüetes.

2.2.2. Toetusesaajad ja sihtriigid

Peamised toetusesaajad ja sihtriigid on 193 ÜRO liikmesriiki, **Ottawa konventsiooni Aafrika osalisriigid¹⁷ ja Aafrika Liidu liikmesriigid**. Samuti kaasab UNIDIR ning tegevused ja väljundid toetavad ELi struktuure ja delegatsioone, asjaomaseid ÜRO üksusi, muid rahvusvahelisi organisatsioone, piirkondlikke ja allpiirkondlikke organisatsioone, valitsusväliseid organisatsioone ja üldsust. Lõplikud kasusaajad on rahvad, kogukonnad ja üksikisikud, sealhulgas naised, mehed, tüdrukud ja poisid, kes kannatavad nendes Aafrika riikides ja maailma muudes piirkondades jalaväemiinide otsese ja kaudse negatiivse ja soolise mõju all.

2.2.3. Tegevused ja väljundid

---

¹⁷ Alžeeria, Angola, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Cabo Verde, Côte d'Ivoire, Djibouti, Eritrea, eSwatini, Etioopia, Gabon, Gambia, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Kamerun, Keenia, Kesk-Aafrika Vabariik, Komoorid, Kongo Vabariik, Kongo Demokraatlik Vabariik, Lesotho, Libeeria, Lõuna-Aafrika Vabariik, Lõuna-Sudaan, Madagaskar, Malawi, Mali, Mauritaania, Mauritius, Mosambiik, Namiibia, Nigeeria, Niger, Rwanda, Sambia, São Tomé ja Príncipe, Seišellid, Senegal, Sierra Leone, Somaalia, Sudaan, Tansaania, Togo, Tšaad, Tuneesia, Uganda, Zimbabwe. Vt https://treaties.unoda.org/t/mine_ban/participants.

UNIDIR korraldab Ottawa konventsiooni Aafrika osalisriikidele **ühe teadmussiirde seminari** ning koostab kõnealuse meetme elluviimise käigus tehtud peamiste järelduste ja teadmussiirde seminari kohta **aruande**. Kavandatud meetme raames töötab instituut välja järelevalve-, hindamis- ja õpperaamistiku ning teeb selle üldsusele kättesaadavaks. UNIDIR töötab välja ka **prioriseerimisvahendi**, koostab kuni **viis teabelehte** ning koostab ja avaldab kuni **kaheksa uudislugu** toetatavate Aafrika riikide tehtud edusammude kohta. Samuti viib UNIDIR koos ELiga läbi kuni **kaheksa üritust**, mille eesmärk on suurendada teadlikkust kõnealusest meetmest ning tutvustada selle tulemusi sihipäraselt esimestele ja teistele kasusaajatele ning sihtrühmadele. Alljärgnevalt on esitatud teave nende tegevuste ja väljundite esialgse kavandatud järjestuse kohta.

Meetme elluviimise esimese kuue kuu jooksul töötab UNIDIR välja ja katsetab läbi prioriseerimisvahendi, mida kasutatakse koos toetatavate riikidega, sealhulgas esimestel ühistel läbivaatamiskoosolekutel (vt punkt 2.1.3 eespool). Meetme elluviimise käigus koostab UNIDIR koostöös MAGiga viis teabelehte ehk ühe lehe iga toetatava Aafrika riigi kohta. Igal teabelehel antakse teavet UNIDIRi prioriseerimisvahendi asjaomase riigi poolt kasutamise tulemuste kohta ja edusammude kohta, mis on tehtud Ottawa konventsiooni artiklis 5 sätestatud kohustuste täitmisel. Toetatavad riigid ja UNIDIRi partnerid Aafrikas ning rahvusvaheline miinivastase tegevuse kogukond saavad neid materjale kasutada, et aidata osalisriikidel oma artiklis 5 sätestatud kohustusi täita.

UNIDIR korraldab ja viib kolme aasta jooksul, mil meetet ellu viiakse, koos ELiga Genfis igal aastal läbi kaks üritust, et tutvustada tehtud edusamme ja uuringute tulemusi miinivastase tegevuse poliitika- ja praktikakogukonnale. Nende ürituste hulka võivad kuuluda kõrvalüritused Ottawa konventsiooni osalisriikide istungitevahelisel kohtumisel, Ottawa konventsiooni osalisriikide igaaastasel kohtumisel ning riiklike miinivastase tegevuse juhtide ja ÜRO nõunike kohtumistel ja/või eraldiseisvad üritused. UNIDIR koordineerib tegevust ja teeb tihedat koostööd Ottawa konventsiooni rakendamise toetusüksusega, tagamaks, et need üritused on kooskõlas võimalike individuaalse lähenemisviisi käsitlemise kohtumistega ja aitavad neile kaasa. Meetme viimane kõrvalüritus toimub 2029. aastal peetava Ottawa konventsiooni osalisriikide kuuenda läbivaatamiskonverentsi istungitevahelisel kohtumisel. Veel korraldab ja viib UNIDIR koos ELiga meetme elluviimise esimesel ja kolmandal aastal läbi üritusi Aafrikas koostöös Aafrika Liiduga (AL) või mõne Aafrika allpiirkondliku organisatsiooniga. Nendel üritustel arutatud põhiküsimuste tutvustamiseks koostab ja avaldab UNIDIR oma veebisaidil uudislugusid. Nende tegevuste ja väljunditega suurendatakse teadlikkust ELi rollist koostöö edendamisel ja jagatud vastutuse tunde loomisel nende sidusrühmade seas, kes töötavad selle nimel, et Aafrika vabaneks jalaväemiinide negatiivsest mõjust.

Teisel aastal korraldab UNIDIR ja viib koos ELiga läbi teabevahetuse ja teadmussiirde seminari, milleks ta teeb koostööd ALiga või mõne Aafrika allpiirkondliku organisatsiooniga ning mille tarvis koordineerib oma tegevust Ottawa konventsiooni rakendamise toetusüksusega. Lisaks viib UNIDIR läbi uuringuid, et anda seminari jaoks sisendteavet. Seminari kavandamiseks ja korraldamiseks kasutatakse spetsiaalset meetodikat, millega hõlbustatakse vastastikust eksperditeadmiste vahetamist probleemide, tõhusate tavade ja uuenduslike lähenemisviiside kohta töös, mida tehakse Aafrikas artiklis 5 sätestatud kohustuste täitmise nimel. Seminaril osaleb 15 Ottawa konventsiooni Aafrika osalisriiki, sealhulgas need, kes on äsja täitnud artiklis 5 sätestatud kohustused, ja need, kes soovivad need täita. Kolmandal aastal avaldab ja jagab UNIDIR aruannet, mis sisaldab seminaril saadud teavet, mida teised sidusrühmad saavad kasutada Aafrika miinivabaks muutmise edendamiseks.

3. Koostöö ELiga ja nähtavus

Kõnealuse meetme eesmärk on võimendada koostoimet muude ELi juhitavate algatuste ja meetmetega (nt Ottawa konventsiooni rakendamise toetusüksuse projekt Siëm Réabi – Ángkôri tegevuskava toetamiseks¹⁸, massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja desarmeerimise ELi konsortsium¹⁹ ja/või muud ELi rahastatavad eriprojektid). See annab ELile võimaluse veelgi tugevdada oma avalikku profiili ja juhtpositsiooni tavarelvastuse kontrolli, massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja humanitaarse desarmeerimise valdkonnas eri tasanditel. UNIDIR teeb koostööd ELi struktuuridega Brüsselis ning suhtleb aktiivselt ELi välisteelsete partneritega kui peamise partneriga, samuti ELi alaliste delegatsioonidega ÜRO juures Genfis ja New Yorgis. Samuti suhtleb UNIDIR ja teeb koostööd ELi delegatsioonidega Aafrika partnerriikides – alates esimestest riigisestest ühistest läbivaatamiskoosolekutest (vt punkt 2.1.3 eespool) – ning riikides, kus asuvad asjaomased Aafrika piirkondlikud ja allpiirkondlikud organisatsioonid, eesmärgiga suurendada nende riikide suutlikkust. Lisaks avaldab ta kirjalikke materjale kooskõlas ELi nähtavussuunistega (vt ka allpool). EL on nähtav kõigil koos UNIDIRiga korraldatavatel üritustel, sealhulgas ava- ja/või lõpusõnade esitamise, ürituste modereerimise või eksperdina osalemise kaudu. UNIDIR peab meetme elluviimise teisel aastal toimuvat teadmiste vahetamise seminari ja kolmandal aastal toimuvat kahte üritust esmajärgulisteks võimalusteks edendada Aafrikas rahu, julgeoleku, stabiilsuse ja kestliku arengu tagamisel ELi juhtivat rolli.

UNIDIR rakendab kõiki vajalikke abinõusid, reklaamimaks asjaolu, et projekti on rahastanud EL, ning tõstmaks esile ELi rolli kõnealuse meetme elluviimises, välja arvatud juhul, kui Euroopa Komisjon lepib kokku või nõuab teisiti. Selliseid abinõusid rakendatakse vastavalt Euroopa Liidu välistegevuse alase teabe edastamise ja nähtavuse käsiraamatule, mille on koostanud ja avaldanud Euroopa Komisjon.²⁰ ELi osaluse kinnitamiseks ja nähtavuse tagamiseks kasutatakse ELi embleemi ja rahastamise päritolu kajastavaid märkeid. Sellega tagatakse, et ELi poolt kõnealuse meetme jaoks antud rahaline toetus on nähtav, läbipaistev ja hästi märgistatud.

4. Koostöö ja partnerlused

---

¹⁸ Nõukogu 14. aprilli 2025. aasta otsuse (ÜVJP) 2025/781 lisa, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202500781.

¹⁹ Nõukogu 12. mai 2025. aasta otsuse (ÜVJP) 2025/889 lisa, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202500889.

²⁰ Vt suunised „Communicating and raising EU visibility: Guidance for external actions – 2022“, 16. september 2024, https://international-partnerships.ec.europa.eu/knowledge-hub/communicating-and-raising-eu-visibility-guidance-external-actions_en#visibility.

Meetme elluviimise eest vastutav organisatsioon on UNIDIR. UNIDIR teeb koostööd liikmesriikidega, sealhulgas Ottawa konventsiooni Aafrika osalisriikidega ja Aafrika Liidu (AL) liikmetega, Ottawa konventsiooni rakendamise toetusüksusega, ALi ja Aafrika piirkondlike majandusühendustega, muude ÜRO üksustega (nt ÜRO desarmeerimisküsimuste büroo, miinivastase tegevuse büroo, arenguprogramm ja riiklikud bürood, samuti muud ÜRO miinivastase tegevuse asutustevahelise koordineerimisrühma liikmed), muude rahvusvaheliste organisatsioonidega ning valitsusväliste ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega.

Meetme elluviimisel teeb UNIDIR koostööd, koordineerib ja läbib tihedalt eelkõige Ottawa konventsiooni rakendamise toetusüksusega, tagades, et tema tegevus ja saavutatavad tulemused annavad sisendteavet või tuginevad nimetatud toetusüksuse ELi toetatavale projektile, millega toetatakse Siëm Réabi – Ângkôri tegevuskava rakendamist, ning loovad ja maksimeerivad koostoimet ja vastastikust täiendavust selle projektiga. Kuna mõlemad organisatsioonid/üksused asuvad Genfis, kohtuvad UNIDIR ja Ottawa konventsiooni rakendamise toetusüksus teineteisega regulaarselt, et oma tegevust ja üritusi koordineerida. UNIDIR kutsub rakendamise toetusüksust osalema kõigil koos ELiga korraldatavatel ja läbiviidavatel üritustel ning teavitab rakendamise toetusüksust korrapäraselt meetme raames ellu viidavatest tegevustest ja meetme väljunditest.

4.1. UNIDIRi järelevalve partnerite üle

UNIDIR kaasab rakenduspartneritena valitsusväliseid miinivastase tegevuse elluviijaid oma olemasolevast võrgustikust, kuhu kuuluvad partnerid, kellega ta on sõlminud koostöölepingud (s.t vastastikuse mõistmise memorandumid) ja kes tegutsevad toetatavates Aafrika riikides, eesmärgiga viia ellu punkti 2.1.3 kohaseid tegevusi ja aidata saavutada 1. eesmärki. UNIDIR järgib ja kohaldab rakenduspartnerite haldamisel ÜRO norme ja eeskirju.²¹ Tal on olemas süsteem ja protsessid, mille abil selliseid Aafrika riikides talitavaid tegevuspartnereid tulemuslikult ja tõhusalt hallata ja nendega koostööd teha. See hõlmab standardeid riskipõhise ja tulemustele suunatud lähenemisviisi rakendamiseks hoolsuskohustuse, valiku, tulemuslikkuse seire, hindamise ja finantsjärelevalve suhtes.

5. Meetme kestus

Meetme elluviimise eeldatav kestus on 36 kuud.

6. Rakendusüksus ja partner

6.1. Teave UNIDIRi kohta

---

²¹ ÜRO finantseeskirjad, peasekretäri büllötään ST/SGB/2018/3 ja aruanne JIU/REP/2021/4.

UNIDIR on ÜRO süsteemi kuuluv sõltumatu instituut, mis pakub riikidele ja teistele huvilistele julgeoleku, relvastuskontrolli, desarmeerimise (sealhulgas humanitaardesarmeerimise) ja arengu seisukohast kriitilistes küsimustes sõltumatuid teadusuuringuid, dialoogilava, nõu, töövahendeid ja suutlikkuse suurendamise võimalusi. Instituudi ajalugu, teadusuuringud ja töö humanitaarse desarmeerimise valdkonnas algasid 1990. aastatel enne Ottawa konventsiooni vastuvõtmist ja jõustumist.²² Kaksikümmend aastat tagasi tegi EL UNIDIRiga koostööd, et koguda teavet oma miinivastase tegevuse, sõjategevusest mahajäänud lõhkekehade ning väike- ja kergrelvade kontrolli strateegiatega jaoks.²³ UNIDIR ning selle tavarelvade ja laskemoona programm on rohkem kui kümne aasta jooksul teinud Aafrika piirkondlike partneritega ja liikmesriikidega tihedat koostööd, toetamaks suutlikkuse suurendamist ja programmitööd selle nimel, et Aafrika maailmajaos ebaseaduslike relvade probleemiga tegeleda ja plahvatusohtudest tingitud kahju vähendada. Viimastel aastatel on UNIDIR oma jõupingutustes selles valdkonnas keskendunud lepingute, sealhulgas Ottawa konventsiooni tõhusale ülemaailmsele kohaldamisele ja üleüldisele rakendamisele ning sellistele küsimustele nagu lõhkerelvade kasutamine asustatud piirkondades, isetehtud maamiinidest tulenevad ohud²⁴ ning soolise võrdõiguslikkuse roll tulemuslikus miinivastases tegevuses.²⁵ Instituut on pühendunud ÜRO poolt vastu võetud soolaste sihtide ja eesmärkide edendamisele ning püüab jätkuvalt edendada naiste panust desarmeerimisse, sealhulgas humanitaardesarmeerimisse, massihävitusrelvade leviku tõkestamisse, relvastuskontrolli, rahusse ja julgeolekusse, aidates seeläbi kaasa naiste, rahu ja julgeoleku tegevuskava elluviimisele. UNIDIRi suhted ja koostöö Aafrika riikidega on tugevad ja usaldusväärsed, kusjuures instituudil on ainulaadne juurdepääs valitsuste strateegilisele ja tegevustasandile. Instituut saab kasu väljakujunenud ja tugevatest partnerlustest Aafrika eri paikades tegutsevate miinivastase tegevuse organisatsioonidega. UNIDIRit tunnustatakse neutraalsuse, objektiivsuse ja erapooletuse eest, mida ta on ilmutanud relvade põhjustatud kahju vähendamiseks tehtud teadusuuringutes ja töös. Seetõttu on UNIDIRil ideaalsed võimalused ja vahendid meetme otstarbe täitmise ja eesmärkide saavutamise tagamiseks.

6.2. Teave MAGi kohta

---

²² Lisateabe saamiseks vt ÜRO Desarmeerimisuuringute Instituudi (UNIDIR) väljaanne „Disarmament as Humanitarian Action: From Perspective to Practice“, Genf (2006), <https://unidir.org/files/publication/pdfs/disarmament-as-humanitarian-action-from-perspective-to-practice-288.pdf>.

²³ ÜRO Desarmeerimisuuringute Instituut (UNIDIR), „European Action on Small Arms and Light Weapons and Explosive Remnants of War: Final Report“, Genf (2006), <https://unidir.org/publication/european-action-on-small-arms-and-light-weapons-and-explosive-remnants-of-war-final-report/>.

²⁴ See hõlmas näiteks Ottawa konventsiooni eesistujariigi Saksamaa toetamist seoses töödokumendiga, mis käsitleb isetehtud jalaväevastaseid miine ja jalaväevastaste miinide keelustamise konventsiooni, [21MSP-President-Paper-Improvised-AP-Mines.pdf](https://unidir.org/files/publication/pdfs/21MSP-President-Paper-Improvised-AP-Mines.pdf).

²⁵ ÜRO Desarmeerimisuuringute Instituut (UNIDIR), „Beyond Oslo: Taking Stock of Gender and Diversity Mainstreaming in the Anti-Personnel Mine Ban Convention“, Genf (2023).

Miine käsitlev nõuanderühm (MAG) on ülemaailmne humanitaar- ja toetusorganisatsioon, mis tegeleb konfliktipiirkondades maamiinide, kobarlahingumoonade ja lõhkemata pommide otsimisega ning nende eemaldamise ja hävitamisega. MAGi töö on alates 1989. aastast aidanud otseselt enam kui 22 miljonil inimesel rohkem kui 70 riigis pärast sõda oma elu ja elatusallikad uuesti üles ehitada. 2025. aastal pälvis MAG, keda peetakse üheks maailma suurimaks miinivastase humanitaartegevuse organisatsiooniks, Hilteni humanitaarauhinna ja 1997. aastal oli ta üks Nobeli rahupreemia laureaatidest. MAG teeb tihedat koostööd riiklike ametiasutustega, teiste rahvusvaheliste valitsusväliste organisatsioonidega ja kohalike partneritega, et parandada tõhusust, innovatsiooni, ohutust ja tööviljakust. MAG on sõlminud UNIDIRiga ning mitme valitsusvälise organisatsiooniga, sealhulgas GICHD, Small Arms Survey ja International Alert, ametliku vastastikuse mõistmise memorandumid ning on ühtlasi Euroopa rahutagamise kontaktbüroo liige.
